

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.II.953/2021/16.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Somogyi Gábor, a tanács elnöke
Dr. Boros Tibor, előadó bíró
Dr. Metzing Márton, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2022. július 6.
Az ügy tárgya: csalás vétsége
Terhelt: ... I. rendű
... II. rendű
Elsőfok: Miskolci Járásbíróság, 25.B.2455/2017/231., ítélet, tárgyalás,
2019. június 18.
Másodfok: Miskolci Törvényszék, 1.Bf.534/2019/51., ítélet, nyilvános ülés,
2020. november 5.
Harmadfok: -
Az indítvány előterjesztője: ... I. rendű terhelt
... II. rendű terhelt
Az indítvány iránya: az I. rendű és a II. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a csalás miatt az I. rendű terhelt és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű és II. rendű terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálván a Miskolci Járásbíróság 25.B.2455/2017/231. számú és a Miskolci Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Bf.534/2019/51. számú ítéletét az I. rendű és a II. rendű terheltek tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztői, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] **I.** A Miskolci Járásbíróság a 2019. június 18-án kihirdetett 25.B.2455/2017/231. számú ítéletével az I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki 93 rendbeli – 28 esetben társtettesként elkövetett – csalás vétségében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont] és ezért őt – halmazati büntetésül – 1 év 6 hónap fogház fokozatú szabadságvesztésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a terhelt legkorábban a

szabadságvesztés kétharmad részének kitöltését követően bocsátható feltételes szabadságra. Egyben elrendelte az I. rendű terhelttel szemben a Váci Járásbíróság 3.B.374/2013/15. számú ítéletével kiszabott 1 év 4 hónap és a Pesti Központi Kerületi Bíróság 16.B.14852/2013/13. számú ítéletével kiszabott 4 hónap – eredetileg végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett – fogházbüntetések végrehajtását. Az I. rendű terhelttel szemben 447.288 forintra vagyoneklobzást rendelt el.

[2] A bíróság ugyanezen ítéletében a II. rendű terheltet 51 rendbeli – 28 esetben társtetteként elkövetett – csalás vétségében [Btk. 373. § (1), (2) bekezdés b) pont bc) alpont] mondta ki bűnösnek és ezért halmazati büntetésül, mint többszörös visszaesőt 1 év 8 hónapi börtön fokozatú szabadságvesztésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a terhelt legkorábban a szabadságvesztés háromnegyed részének kitöltését követően bocsátható feltételes szabadságra. A II. rendű terhelttel szemben 164.188 forintra vagyoneklobzást rendelt el.

[3] Az ítélet ellen az I. rendű és a II. rendű terhelt tekintetében bejelentett kétirányú fellebbezések nyomán eljáró Miskolci Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2020. november 5-én kelt 1.Bf.534/2019/51. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta. A szabadságvesztés tartamát az I. rendű terhelt vonatkozásában 2 évre, a II. rendű terhelt tekintetében 2 év 6 hónapra súlyosította, utóbbi terhelt tekintetében azzal, hogy annak végrehajtási fokozata fegyház és abból a terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható. Megállapította, hogy a Váci Járásbíróság 3.B.374/2013/15. számú ítéletében az I. rendű terhelttel szemben kiszabott és jelen ügyben végrehajtani rendelt szabadságvesztés tartama – helyesen – 1 év 2 hónap. A vagyoneklobzás összegét az I. rendű terhelt esetében 292.506 forintra, a II. rendű terhelt esetében 98.495 forintra leszállította, egyebekben azonban az elsőfokú ítéletet mindkét terhelt tekintetében helybenhagyta.

[4] **II. 1.** A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen az I. rendű és a II. rendű terhelt a Miskolci Járásbíróságra 2021. július 29-én, a Kúriára 2021. augusztus 9-én érkezett, az I. rendű terhelt által írt, de mindkét terhelt által aláírt beadványában – a tartalma szerint – felülvizsgálati indítványt terjesztett elő, amelyben a felülvizsgálat alapját képező törvényi okot (Be. 649. §) nem jelöltek meg.

[5] Az indítvány indokolásában a terheltek kifejtették, a nyomozó hatóság nem tárta fel, a bíróság pedig nem vette figyelembe, miszerint számos adásvételt sikeresen bonyolítottak le. Ez kitűnik a folyószámlák adataiból is, valamint a futárszolgáltatnál is nyomának kell lennie. Számos esetben személyesen történt az áruátvétel. Az utánvétes csomagküldésekből származó átutalások alátámasztják a készletezést is és cáfolja azt a megállapítást, miszerint raktárkészlet és forgótőke nem állt a rendelkezésükre.

[6] Ekként a terheltek jogtalan haszonszerzési célzatára vont következtetés megalapozatlan és a terheltek szándékossága sem állapítható meg.

[7] A folyószámlára számos esetben érkezett munkabér-utalás, de a II. rendű terhelt is többszázezer forintos befizetéseket teljesített. Tanú 1 esetében előbb történt a csomag postázása, mint ahogy annak ellenértéke megérkezett. A feladóvevényeken soha nem került feltüntetésre a csomag tartalma, azonban a posta által rápecsételt felvételi súly alapján arra következtetni lehet. Ha az elkövetés szándékos lett volna, a terheltek utólag ráírták volna a feladóvevényekre a csomag tartalmát.

[8] A bíróság nem vette figyelembe, hogy a vádbeli időszak egy részében az I. rendű terhelt veszélyeztetett terhes volt, a II. rendű terheltet pedig kórházban kezelték, így a csomagküldések csúszásának rajtuk kívülálló oka volt. Valójában a szezonális, keresett termékeket mindig előre, nagy tételben vásárolták meg, csak az egyedi és nehezen értékesíthető termékek esetében szereztek be azokat utólag.

[9] A bíróság nem volt figyelemmel arra sem, hogy a terhelteket egyidejűleg ítélte végrehajtandó szabadságvesztésre, ezáltal kiskorú, sajátos nevelési igényű gyermekük marad felügyelet nélkül. Azok a bizonyítékok nem kerültek vizsgálatra, amelyek alapján a cselekményük szándékossága kizárható.

[10] 2. A Legfőbb Ügyészség a BF.1117/2021/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt kizártnak tartotta. Álláspontja szerint a terheltek a tényállás felderítetlenségre, iratellenességre, tényből tényre vont téves következtetésre visszavezethető ok miatti megalapozatlanságát, valamint az indokolási kötelezettség téves, illetőleg hiányos teljesítését sérelmezik, továbbá a bizonyítékok bírói mérlegelését támadják. Az indítvány alapján a terheltek kizárólag az általuk indokoltnak tartott, de az irányadó tényállással ellentétes tények elfogadása esetén tekintik cáfolhatónak a jogtalan haszonszerzési célzatukat és anyagi jogszabálysértőnek a bűnösségükre vont következtetést. Kifejtette, hogy a Be. 650. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás nem támadható, s ebből következően nem vitatható a tényállás megalapozottsága és a bizonyítékértékelő tevékenység sem.

[11] A Legfőbb Ügyészség álláspontja szerint a terheltek indítványa érdemét tekintve sem alapos. A terheltek a sértetteket jogtalan haszonszerzés végett tévedésbe ejtették, akiknek a tényállásban megjelölt összegű kárt okoztak. A kifejtettekből következően a bíróságok a tényállásból helytállóan következtettek a terheltek bűnösségére és cselekményeik jogi minősítése is törvényes.

[12] A kifejtettekre tekintettel a Legfőbb Ügyészség arra tett indítványt, hogy a Kúria a Be. 656. § (2) bekezdés a) pontja alapján a felülvizsgálati indítványt mindkét terhelt tekintetében utasítsa el.

[13] 3. A Legfőbb Ügyészség átiratára az I. rendű terhelt a 2021. október 22-én érkezett beadványában azt az észrevételt tette, miszerint a Miskolci Járásbíróság tévesen tekintette korábbi beadványukat felülvizsgálati indítványnak, valójában – ahogy azt az irat megnevezése is tartalmazza – perújítási kérelemmel kívántak élni. Ezért a Legfőbb Ügyészség átiratának figyelmen kívül hagyását és a beadvány felülvizsgálati indítványként való elbírálásának mellőzését kérte azzal, hogy utalt rá, hogy egyidejűleg új felülvizsgálati indítványt is előterjeszt mindkét terhelt tekintetében.

[14] 4. E beadvány 2021. október 25-én érkezett a Kúriára. A következetesen többes szám első személyben megfogalmazott és szövegezése szerint is az I. rendű és a II. rendű terhelt nevében előterjesztett, de kizárólag az I. rendű terhelt által írt és aláírt indítvány megismételte a csalási szándék és a szándékosság hiányára utaló érveket, kitérve a személyes átvétel lehetőségének biztosításából, a számos sikeres adásvételből, a futárszolgálat adataiból és az átutalások tényéből levonható következtetésekre.

[15] Az indítvány szerint az elsőfokú ítélet megalapozatlan, mivel a terhelti védekezést alátámasztó bizonyítékok vizsgálatára nem került sor. Az alapügyben legkevesebb 86 olyan személy vallomása szerepel, akik sikeres adásvételekről számoltak be, illetve nem károsultak. A személyes átvétel lehetőségének biztosítása mellett senkit nem kényszerítettek az előre utalásra. A készletezés hiányát cáfolta tanú 2 vallomása, amelyet az elsőfokú bíróság nem vett figyelembe. A vádirat tévesen tüntetett fel sértettként olyan személyeket, akik elmondták, hogy a kapott termékek minimálisan eltértek a hirdetett termékektől, de nekik így is megfeleltek. Ilyen személy volt pl. tanú 3 vagy tanú 4. A készletezés hiányát cáfolja tanú 5 folyószámlája, amelyen 12 utalás található sikeres kiszállítás eredményeként. Ugyanezt bizonyíthatta volna tanú 6 folyószámlája is, azonban a nyomozó hatóság azt a szükségستől rövidebb időtartamra szerezte be, s a 2015 decemberétől kb. 2016 márciusáig terjedő időre figyelmen kívül maradt.

[16] A terheltek anyagi helyzetét, tartozásaikat, életkörülményeiket a cselekmények teljes időtartamára nem tárták fel, a nyomozás nem volt kellően mélyreható. A lakbértartozások 2011 és 2013 között akkor keletkeztek, amikor a II. rendű terhelte büntetés-végrehajtási intézetben volt, az I. rendű terhelte pedig nem lakta a lakást. 2013. december 11. – a II. rendű terhelte szabadulása – után a II. rendű terhelte munkabéréből, s az I. rendű terhelte által kapott ellátásból éltek. Ekkor az áramot is visszakapcsolták, csak az önkormányzat ekkorra már felbontotta a bérleti szerződést, s az ingatlant 2015 áprilisában el kellett hagyni. Kifejtette az I. rendű terhelte, hogy a hiteltartozása jóval korábban, még 2006-ban keletkezett, így az a vizsgált időszakra nem vehető figyelembe.

[17] A terheltek gyermeke 2016 márciusában született, s az anyagi nehézségek miatt 2017 augusztusában emelték ki ideiglenesen a családból, ezért a vizsgált időszakra vonatkozóan bizonyítékként ez sem értékelhető. Ugyanakkor nem vette figyelembe a bíróság azt a tényt, hogy a terheltek 2016 júniusától albérletben laktak, s a bérleti díj megfizetése mellett annyi bevételre tettek szert, hogy 2017 júniusában házat vásároltak. Ezen anyagi körülmények és sikeres adásvételek mellett a családi szándékot nem támasztja alá a tény, hogy 2 év alatt az I. rendű terhelte a terhére rótt bűncselekményekből 292.506 forinttal, a II. rendű terhelte 98.495 forinttal gazdagodott. Ezen értékek eltörpülnek a sikeres adásvételek értéke mellett.

[18] Tévesen állapította meg a bíróság, hogy a meghirdetett termékeket az I. rendű terhelte csak az utalás beérkezése után szerezte be, s téves érvelés az is, hogy a hivatkozott piac bezárt, mert az árusok csak átköltöztek a ... szám alatti üzemcsarnokokba. A II. rendű terhelte csak bírói nyomásra tett beismerő vallomást, mivel a bíró a tárgyaláson érezte vele, hogy amennyiben nem tesz beismerő vallomást, tovább „nyaralhat” a büntetés-végrehajtási intézetben. Sem a bíróságok, sem az I. rendű terhelte védője a jegyzőkönyveket nem küldte meg, így azok kijavítását nem kérhette, azokra észrevételt nem tehetett. A későbbiekben megtekintett jegyzőkönyvekből kiderült, hogy a terhelte nyilatkozatokat helytelenül rögzítették. Nem került értékelésre tanú 6 írásbeli vallomása, valamint az enyhítő körülményeket alátámasztó bizonyítékok sem. Mindezek alapján a felmentésüket vagy a büntetésük lényeges enyhítését kérte.

[19] Az ugyanezen beadvánnyal érkezett kiegészítésben az I. rendű terhelte kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság az enyhítő körülmények közül kizárta az időmúlást, holott az a terhelteknek nem volt felróható. Az időmúlás viszont olyan mértékű volt, hogy az az elévülési időt meghaladta, így a cselekmények nagy részében a büntethetőséget kizárta. Nem vette kellő súllyal figyelembe sem az első-, sem a másodfokú bíróság, hogy a terheltek két kiskorú gyermek tartásáról gondoskodtak. Figyelmen kívül maradtak a büntetés kiszabása során az I. rendű terhelte krónikus betegségei is. A nyomozás hiányosságainak ismételt kifogásolása mellett felsorolta azon 51 tanú nevét is, akik kihallgatásuk során sikeres adásvételről számoltak be, így őket kár nem érte. A felülvizsgálati indítványhoz csatolásra került egy a II. rendű terhelte aláírásával ellátott „Nyilatkozat” megnevezésű, 2021. szeptember 16-i keltezésű, egy tanú 6 aláírásával ellátott „tanúvallomás” megnevezésű, 2021. szeptember 14-i keltezésű irat is.

[20] 5. A Legfőbb Ügyészség a BF.1117/2021/4. számú átiratában – az I. rendű terhelte észrevételét követően – a 2. sorszám alatti nyilatkozatában foglaltakat változatlan tartalommal fenntartotta.

[21] **III.** Az I. rendű és a II. rendű terhelte felülvizsgálati indítványa nem alapos.

[22] 1. A Kúria előre bocsátja: az eljárást kezdeményező indítványt az I. rendű és a II. rendű terhelte terjesztette elő, azt mindketten saját aláírásukkal is ellátták. Ugyanakkor a tartalmuk szerint az indítvány visszavonását és más tartalommal való előterjesztését tartalmazó iratokat kizárólag az I. rendű terhelte írta alá, bár azokat következetesen a II. rendű terhelte nevében is előterjesztettnek jelölte meg.

[23] A terhelt javára felülvizsgálati indítvány előterjesztésére jogosultakat a Be. 651. § (2) bekezdése taxatív felsorolja. Ezek között a terhelt-társ egyáltalán nem, az élettárs pedig csak kényszergyógykezelés elrendelése esetén szerepel. Következésképp az I. rendű terhelt a II. rendű terhelt nevében sem, mint terhelt-társ, sem, mint élettárs nem jogosult felülvizsgálati indítvány előterjesztésére, értelemszerűen annak visszavonására és tartalmának módosítására sem.

[24] Ebből következően a Kúria a terhelti beadványokat az alábbiak szerint értékelte.

[25] Az I. rendű terhelt a járásbírószágra 2021. július 29-én érkezett indítványában a saját tekintetében joghatályos felülvizsgálati indítványt terjesztett elő, amit azonban a 2021. október 22. és 25. napjain érkezett beadványaiban – legalábbis formailag – a korábbi indokolás visszavonása mellett új tartalommal töltött meg. Ezért az I. rendű terhelt tekintetében a Kúria ez utóbbi iratot tekintette a felülvizsgálat alapjának.

[26] A II. rendű terhelt a bíróságra 2021. július 29-én érkezett indítványában a saját tekintetében ugyancsak joghatályos felülvizsgálati indítványt terjesztett elő, ami kapcsán a II. rendű terhelt tekintetében eljárni nem jogosult I. rendű terhelt által tett további nyilatkozatok hatálytalanok. Ezért azokat a Kúria figyelmen kívül hagyta és a felülvizsgálatot a II. rendű terhelt tekintetében a saját kezű aláírásával is ellátott és a jogosult által vissza nem vont indítvány alapján végezte el.

[27] 2. Ki kell még térni arra, hogy a terheltek első, közös beadványát – perújítási kérelemként való megnevezése ellenére – a Miskolci Járásbíróság helyesen tekintette a tartalma szerint felülvizsgálati indítványnak. A Kúria a következetes gyakorlatának megfelelően a felülvizsgálati indítványt a tartalma szerint vizsgálja és így jár el abban az esetben is, ha a felülvizsgálati indítvány előterjesztője nem jelöli meg az eljárási törvény azon rendelkezéseit, amelyek alapján a megtámadott határozatok felülvizsgálatát kezdeményezi {Bfv.II.1320/2018/2. számú végzés [10] bekezdés, Bpkf.II.1712/2017/2. számú végzés [9] bekezdés, 3227/2013. (XII. 12.) AB végzés indokolás [14], BH 2003.355., BH 1999.294.}.

[28] Jelen esetben az állapítható meg, hogy a szóban lévő beadvány – a II. rendű terhelt tekintetében is – egyaránt tartalmaz a jogerős ítélettel szemben ténybeli és – ugyan kisebb számban, de – jogi kifogásokat is. E jogi kifogások (a jogtalan haszonszerzési szándék és azon keresztül a szándékosság hiánya) a felülvizsgálatban, az arra vonatkozó eljárási szabályok szerint elbírálhatók, ezért az indítvány a tartalma szerint felülvizsgálatra (is) irányul. Így az azt joghatályosan előterjesztő és vissza nem vonó II. rendű terhelt tekintetében felülvizsgálati eljárás alapja lehet.

[29] 3.1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, ami a Be. 648. §-a alapján csak a bíróság vádról rendelkező jogerős ügydöntő határozata ellen, kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető, ezért az azon kívül eső anyagi vagy eljárásjogi kérdések a felülvizsgálatban közömbösek.

[30] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján valóban felülvizsgálati ok, ha a bíróság a terhelt büntetőjogi felelősségét a büntető anyagi jogi szabályok megsértésével állapította meg.

[31] Ugyanakkor a felülvizsgálatban megkerülhetetlen szabály, hogy a Be. 650. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható. Ennek megfelelően a Be. 659. § (1) bekezdése rögzíti, hogy a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó, a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye.

[32] A tényállás irányadó jellege azt jelenti, hogy a felülvizsgálat során nemcsak maga a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezetett, támadhatatlan. Következésképp a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható.

[33] A felülvizsgálat során tehát a jogerős határozatban megállapított tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése nem vizsgálható, az eljárás bíróságok által levont jogi következtetések – így a bűnösség megállapításának és a cselekmény jogi minősítésének – helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével bírálható el (BH 2004.102.).

[34] Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a – minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül – kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására.

[35] Ebből következően a felülvizsgálat során a tényállás helyessége, az ítélet megalapozottsága, a bizonyítékok értékelése nem bírálható felül. A jogerős ítéletben rögzített tényállás nem változtatható meg.

[36] Jelen esetben az indítvány és annak kiegészítése is jelentős részében további bizonyítékok beszerzését, illetve újraértékelését célozza. E körben a felülvizsgálat – a korábban vázolt eljárásjogi szabályozás értelmében – törvényben kizárt.

[37] Az indítványoknak a csalás miatti büntetőjogi felelősség megállapítását kifogásoló, annak anyagi jogszabálysértő voltát állító kifogásai ugyanakkor – a jogerős ítéletben megállapított tényállás alapulvételével – elbírálható.

[38] 3.2. Itt tér ki a Kúria arra, hogy a felülvizsgálat elvégzése kapcsán nem volt jelentősége annak, hogy a korábban vázolt perjogi helyzetben az I. rendű és a II. rendű terhelt tekintetében formailag más-más indítványt bírál el. Mindkét indítvány jelentős részében a bíróság jogerős ítéletében megállapított tényállást támadja, és ekként – ezen részekben – egyaránt figyelmen kívül maradnak. Ugyanakkor mindkét indítvány tartalmazza a jogtalan haszonszerzési szándék és azon keresztül a szándékosság hiányára vonatkozó, a jogerős ítéleti tényállás alapján elbírálható kifogásokat is.

[39] 3.3. A Btk. 373. § (1) bekezdése szerint, aki jogtalan haszonszerzés végett más tétvedésbe ejt, vagy tétvedésben tart, és ezzel kárt okoz, csalást követ el.

[40] A törvényi tényállás megvalósulásának három, egymást kiegészítő tényállási elem és az azok közötti okozati összefüggés megléte a feltétele. A megtévesztő magatartásnak kell előidéznie a passzív alany tétvedését, ehhez képest arra alkalmasnak, szándékosnak (és értelemszerűen más által elkövetettnek) kell lennie. E tétvedésnek kell kiváltania a megtévesztett személy vagyoni jogi rendelkezését. Végül a megtévesztett személy vagyoni jogi rendelkezése és a bekövetkezett kár között szintén okozati összefüggésnek kell fennállnia. A csalás esetében tehát a kárt nem közvetlenül az elkövető megtévesztő magatartása, hanem a megtévesztett sértett vagyoni jogi rendelkezése okozza. A tevéssel megvalósítható tétvedésbe ejtés, a hamis tudattartalom tettes általi kialakítása a passzív alanyban történhet legális jellegű polgári jogi ügylet alapján, valamilyen megvásárolt termék megküldésének valótlan állításával is. A jogtalan haszonszerzés a megtévesztő magatartás célzata. A célzott haszon tényleges megszerzése azonban már nem tartozik a tényállás keretei közé, azon túlnyúlik, s ezért a csalás miatti bűnösség megállapítása szempontjából közömbös.

[41] Az irányadó tényállás az I. rendű és a II. rendű terhelt – részben önállóan, részben egymással társ-tetteségben megvalósított – tétvedésbe ejtésben megnyilvánuló elkövetési magatartását, jogtalan haszonszerzési célzatát és az ezzel okozati összefüggésben bekövetkezett kárra vonatkozó tényeket egyértelműen tartalmazza.

[42] Az interneten feladott fényképes hirdetésekben I. rendű és II. rendű terheltek különböző termékeket, így különösen sportcipőket, gyermek jelmezeket, társasjátékokat, különféle játékokat, szabadidő ruhákat, papucsokat hirdettek eladásra oly módon, hogy a képen általuk bemutatott tárgyakkal nem rendelkeztek. Amikor a vevővel megállapodtak – nehéz anyagi helyzetük miatt – nem volt reális esélyük a szóban létrejött adás-vételi szerződések teljesítésére (elsőfokú ítélet 6. oldal 2. bekezdés).

[43] Amennyiben vevő jelentkezett a hirdetéseikre, minden alkalommal az ún. előre utalásos fizetési módot alkalmazták, amikor a vevő banki átutalással, esetlegesen csekkfizetéssel, vagy pénztári befizetéssel előre fizeti ki az eladónak a kialakult vételárat (elsőfokú ítélet 6. oldal 3. bekezdés).

[44] A banki átutalásokhoz/befizetésekhez a terheltek bankszámlaszámokat adtak meg (elsőfokú ítélet 6. oldal 4. bekezdés).

[45] A terhelteknek nem is állt szándékában a vevő által megrendelt és kifizetett terméket megküldeni (az elsőfokú ítélet tényállási pontjában az érintett terhelt vagy terheltek tekintetében).

[46] Az I. rendű és a II. rendű terhelt tévedésbe ejtette a sértettet, aki erre tekintettel tett vagyoni jogi rendelkezést – átutalta a kialakult összeget –, ezáltal kár érte, mivel a megrendelt terméket az érintett terhelt vagy a terheltek nem küldték meg (az elsőfokú ítélet valamennyi tényállási pontjában).

[47] Az ítéleti tényállás 1-116. pontja tartalmazza azon cselekmények pontos leírását is, melyek során az egyes konkrét sértettek – a fent írt körülmények között – konkrét árukat megrendeltek, annak ellenértékét átutalták, az árut azonban nem kapták meg.

[48] A fentiek alapján rögzíti a Kúria, hogy a tényállás tartalmazza a terhelt jogtalan haszonszerzésre irányuló célzatát, a tévedésbe ejtő magatartását. A kár bekövetkezése, illetve ennek a tévedésbe ejtő magatartással való ok-okozati összefüggése sem lehet kétséges a jogerős ítéletben megállapított tényállás alapján.

[49] Megjegyzi a Kúria, hogy a csalás rendbelisége – mint minden vagyon elleni bűncselekmény esetében – a sértettek számához igazodik, az egyes cselekmények pedig értelemszerűen külön-külön ítélandók meg. A jogerős ítéleti tényállás nem tartalmazza, hogy a vádbeli időszakban a terheltek legális, teljesített ügyleteket bonyolítottak-e és ha igen, milyen nagyságrendben. A jogerős ítélet ténymegállapításai az ítélet tényállási részében rögzített, összesen 116 cselekményre vonatkoznak, ezek tekintetében állnak fenn a csalás tényállási elemei és került megállapításra a terheltek büntetőjogi felelőssége, ami ekként a törvénynek megfelel.

[50] 4. Az I. rendű terhelt indítványában hivatkozott a terhére rótt bűncselekmények elévülésére is. A Btk. 26. § (1) bekezdés a) pontja értelmében a büntethetőség elévül a büntetési tétel felső határának megfelelő idő, de legalább öt év elteltével.

[51] A jelen ügyben megállapított tényállás alapján az I. rendű terhelt terhére rótt bűncselekmény a Btk. 373. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés b) pont bc) alpontja szerint minősülő csalás vétsége, amely bűncselekmény büntetési tételének felső határa ugyan 2 év, az elévülés azonban így 5 év elteltével következik be. A Btk. 27. § a) pontja szerint az elévülés kezdő napja a befejezett bűncselekmény esetén az a nap, amikor a törvényi tényállás megvalósul. A Btk. 28. § (1) bekezdése szerint az elévülést félbeszakítja a bíróságnak, az ügyésznek, a nyomozó hatóságnak, illetve nemzetközi vonatkozású ügyekben az igazságügyért felelős miniszternek vagy a külföldi hatóságnak az elkövető ellen a bűncselekmény miatt foganatosított büntetőeljárás cselekménye. A félbeszakítás napján az elévülés határideje ismét elkezdődik.

[52] Jelen esetben a tényállásban meghatározott bűncselekmények elkövetési ideje 2014. márciusa és 2016. áprilisa közé esik. Az ügyben a Miskolci Járási és Nyomozó Ügyészség 2017. október 20. napján emelt vádat, az elsőfokú bíróság 2019. június 18-án hirdette ki ítéletét, így az elévülés – minden más eljárási cselekmény figyelmen kívül hagyása mellett – sem merülhet fel.

[53] 5. Az I. rendű terhelt kifogásolta a kiszabott büntetés nemét és mértékét is, annak lényeges enyhítését kérve, de a II. rendű terhelt tekintetében elbírált első indítvány is sérelmezi az enyhítő körülmények feltárásának elmaradását.

[54] E körben a Kúria utal arra, hogy a jogerős ítéletben kiszabott büntetés felülvizsgálatát a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja nem önmagában, hanem csak akkor teszi lehetővé, ha a büntetés a cselekmény téves minősítésének következménye, vagy önmagában a Btk. más – bírói mérlegelést nem tűrő – kötelező szabályát sérti. Ilyen törvénysértést azonban egyik terhelt sem jelölt meg.

[55] Az pedig felülvizsgálat tárgyát nem képezheti, hogy a bíróság a büntetéskiszabás során a Btk. 79. és 80. §-ának előírásait, a súlyosító és enyhítő körülményeket, illetve az 56/2007. BK véleményt miként veszi figyelembe (BH 2016.264.II., BH 2012.239., EBH 2011.2387.II., BH 2005.337.III.), és azok alapján, azok mérlegelésével a büntetés nemét és tartalmát a büntetési tételkereten belül – ide értve a büntetési tétel alsó és felső határának áttörését lehetővé tevő rendelkezéseket is – miként állapítja meg.

[56] Az eljárt bíróságok nem valósítottak meg a Be. 649. § (2) bekezdésében meghatározott és a Be. 659. § (6) bekezdése szerint hivatalból vizsgálandó, más eljárási szabálysértést sem.

[57] A fentiekre tekintettel a Kúria az I. rendű és a II. rendű terhelt felülvizsgálati indítványának nem adott helyt, hanem a támadott határozatokat – a Be. 660. § (1) bekezdésének főszabálya alapján tanácsülésen, a Be. 655. § (1) bekezdésének főszabálya szerinti összetételben eljárva – a Be. 662. § (1) bekezdése alapján I. rendű és II. rendű terheltek tekintetében hatályában fenntartotta.

[58] **IV.A** Be. 6. § (4) bekezdése értelmében a Kúria határozatával szemben fellebbezésnek helye nincs; felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont második fordulata zárja ki.

[59] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. Az említett törvényhely (7) bekezdése szerint felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. A Be. 656. § (4) bekezdése pedig akként rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2022. július 6.

Dr. Somogyi Gábor s.k. a tanács elnöke, Dr. Boros Tibor s.k. előadó bíró, Dr. Metzing Márton s.k. bíró